

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2022-11-03

Ärendenummer
NV-09305-22

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Tillfälligt sänkt skatt på drivmedel och sänkt skatt på bränslen i viss värmeproduktion
Fi2022/02850

Naturvårdsverkets ställningstaganden och skäl

Naturvårdsverket motsätter sig förslaget främst av följande skäl:

- Sverige har tillsammans med i stort sett alla världens länder förbundit sig att genomföra åtgärder som bidrar till att målen i Parisavtalet uppnås. Om förslaget genomförs motverkar det möjligheten att nå de av Riksdagen beslutade nationella klimatmålen. Eventuell kompensation för högre bränslepriser och främjande av elproduktion bör därför utformas på sätt som inte försvårar klimatomställningen.
- Sverige har genom EU:s taktidirektiv även förbundit sig att minska utsläppen av olika luftföroreningar till 2030. Utsläppen av kväveoxider behöver minska i en högre takt än vad de gör idag för att Sverige ska klara sitt åtagande. Eventuell kompensation för högre bränslepriser och främjande av elproduktion bör därför utformas på ett sätt som inte motverkar möjligheten att uppnå åtaganden om minskade utsläpp av kväveoxider.
- Tidsbegränsade stöd som stimulerar ökad användning av fossila bränslen motverkar de långsiktiga styrsignaler som miljöpolitiken behöver ge och som är grunden i det klimatpolitiska ramverk som riksdagen står bakom.

2.2 Tillfälligt sänkt energiskatt på bensin och diesel samt vissa följdändringar

Naturvårdsverket instämmer i att de höga drivmedelspriserna får konsekvenser för hushåll och företag men bedömer att förslaget kan ge negativa konsekvenser för klimatarbetet och bidra till ökade luftföroreningar. Naturvårdsverket har i flera sammanhang förordat en höjning av den generella koldioxidskattenivån liksom en översyn av den långsiktiga beskattningen av transportsektorn.

Förslaget innebär en försvagad styrning mot transportsektorns mer långsiktiga lösningar, såsom elektrifiering, ett mer transporteffektivt samhälle och övergång till förnybara bränslen. Det försvårar därmed möjligheterna att nå Sveriges klimatmål till 2030. En svagare styrning inom transportsektorn kommer även

motverka möjligheten för Sverige att klara sitt åtagande för minskade utsläpp av kväveoxider.

Att motverka kortsiktiga prisförändringar med skattesänkningar skapar osäkerhet och undergräver den långsiktighet som miljöpolitiken behöver. Det riskerar dessutom att skapa en förväntan om att staten även framgent kommer att motverka prisökningar.

Naturvårdsverket ser det som en brist att promemorian inte belyser differentierat skattetryck för drivmedel med högt fossilt innehåll jämfört bränslen med höginblandade biodrivmedel. Förslaget leder till att skattelättnaden enbart gynnar de som använder drivmedel med högt fossilt innehåll men inte användare av hållbara typer av bränslen som höginblandade biodrivmedel.

3.2 Slopad koldioxidskatt på bränsle i kraftvärme- och värmeverk inom EU ETS

Den slopade koldioxidskatten på bränsle för värme- och kraftvärmeproduktion inom ETS föreslås i promemorian införas långsiktigt. Förslaget kan enligt vad som anges i promemorian möjliggöra investeringar i ytterligare kraftvärmeproduktion. Naturvårdsverket bedömer att det finns en risk att sådana investeringar görs för användande av fossila bränslen, eftersom det är dessa som berörs av förändringen. En utbyggnad av kraftvärmeproduktionen är angelägen för att även på kort sikt få mer planerbar elproduktion men den bör vara baserad på fossilfria energikällor. Annars skulle det ske en inlåsning i användandet av fossila bränslen under lång tid framöver som allvarligt skulle försvåra Sveriges möjligheter att nå klimatmålen. Naturvårdsverket motsätter sig därför förslaget i promemorian.

Förslaget om slopad koldioxidskatt på bränsle för kraftvärme- och värmeproduktion inom EU-ETS motiveras med att det skulle leda till något högre elproduktion i kraftvärmeverk, vilket i sin tur skulle ge lägre elpriser. Naturvårdsverket anser inte att det är ett skäl för befrielse från koldioxidskatt även för separat produktion av värme. Den befrielsen skulle försvaga ambitionen att öka kraftvärmeproduktionen, eftersom skatterelationen mellan bränsle för kraftvärmeproduktion och värmeproduktion upprätthålls. Naturvårdsverket anser inte att det behöver råda konkurrensneutralitet mellan kraftvärmeproduktion och separat värmeproduktion utan att koldioxidskatten skulle kunna vara olika för bränslen som används för dessa två produktionsmetoder. Slopad koldioxidskatt på bränslen för separat värmeproduktion skulle främja ökad användning av fossila bränslen även vid värmeproduktion med hetvattenpannor, något som innebär en ytterligare ökning av de svenska växthusgasutsläppen. Eftersom det saknas andra argument än konkurrensneutralitet och enhetlighet för slopad koldioxidskatt på bränslen för separat värmeproduktion menar Naturvårdsverket att koldioxidskatten på bränslen för separat värmeproduktion ska bibehållas oavsett om koldioxidskatten på kraftvärmeproduktion förändras eller inte.

Naturvårdsverket menar också att det är oklart, precis som för bensin och diesel, i vilken mån sänkta skatter verkligen leder till lägre priser gentemot kund. Det finns alltid en risk att kraft- och värmeproducenterna istället ökar sina egna marginaler på produkten.

Förslaget innebär att användningen av eldningsolja kommer att öka. Högre användning av eldningsolja leder till mer oljeraffinering med påföljande utsläpp. Detta eftersom eldningsolja konkurrerar om samma kokpunktsintervall vid raffinering som diesel. Det råder regionalt underskott på diesel inom EU. Den ökade raffineringen leder då även till lägre bensinpriser och större bensinanvändning globalt eftersom överskottet av bensin inom EU ökar.

4.1.3 Effekter för företagen

Det är välkänt att bland annat jordbruksföretagens situation är svår, men Naturvårdsverket bedömer att promemorians förslag inte är kostnadseffektivt då förslaget innebär sänkta bränsleskatter för alla. Det kan dessutom vara så att det behövs kraftigare kompensation just till jordbruket än vad skattesänkningen utgör. Det bör dock utföras med andra medel än genom prissänkningar just på fossila bränslen.

4.1.4 Effekter för enskilda och för den ekonomiska jämställdheten

Ett stöd bör utformas så att det på ett kostnadseffektivt sätt adresserar fördelningspolitiska behov hos de grupper som identifierats som ekonomiskt svaga. Breda prissänkningar även till ekonomiskt resursstarka konsumenter är inte kostnadseffektiva och belastar de offentliga finanserna samtidigt som de ökar på den redan höga inflationen. Promemorians slutsats att den sänkta bränsleskatten främst kommer att ge påverkan på den ekonomiska standarden för låginkomsttagare kan också ifrågasättas då de minst bemedlade hushållen ofta saknar bil överhuvudtaget. Däremot är uppgiften att Stockholm är det län med den högsta körsträckan per personbil korrekt, något som understryker åtgärdens begränsade träffsäkerhet som kostnadseffektivt stöd till invånare i mer glesbebyggda län.

4.2 Slopad koldioxidskatt på bränsle i kraftvärme-och värmeverk inom EU ETS

Naturvårdsverket vill framhålla att stimulera ökad produktion av förbränningsbaserad energi kan motverka möjligheterna att klara Sveriges åtagande om minskade utsläpp av kväveoxider till 2030. Spetslastpannor gynnas, enligt konsekvensanalysen, även av förslaget vilket särskilt kan resultera i ökade utsläpp av kväveoxider. Spetslastpannor genererar oftast högre utsläpp av luftföroreningar jämfört med en baslastpanna då de har lägre krav på teknisk rening.

Övriga synpunkter

Naturvårdsverket bedömer att den svenska försörjningstryggheten kan påverkas negativt om skatten på fossila drivmedel sänks, genom att incitamenten för en ökad övergång till inhemsk produktion av förnybara bränslen minskar med förslaget.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit handläggarna Johan Brolund, Maria Ullerstam och Hanna Dittrich Söderman.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

Kopia till:

tina.svensson@regeringskansliet.se

m.registrator@regeringskansliet.se